

TA'MINOT ZANJIRINI TUZILISHINING AN'ANAVIY VA ZAMONAVIY MODELLARI

Vaxobov Muxammadali Zoxidjon o'g'li

“Biznes boshqaruvi” fakulteti, Millat Umidi Universiteti

Email: Bestboyuz0@gmail.com

Tel: +998934445015

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'minot zanjiri boshqaruvining an'anaviy va zamonaviy modellari tahlil qilinadi. An'anaviy tizimlarning kamchiliklari, jumladan qo'lda boshqariladigan jarayonlar, cheklangan ko'rinuvchanlik va past moslashuvchanlik yoritib beriladi. Shuningdek, zamonaviy ta'minot zanjiri boshqaruvining asosiy xususiyatlari — real vaqt rejimida monitoring, avtomatlashtirish, tizimlar integratsiyasi va ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish jarayonlari ko'rib chiqiladi. Maqolada RFID texnologiyasining ta'minot zanjiridagi o'rni hamda uning samaradorlikni oshirishdagi ahamiyati tahlil qilingan.

Abstract: This article analyzes traditional and modern models of supply chain management. It highlights the limitations of traditional systems, such as manual processes, limited visibility, and low adaptability. The study also examines key features of modern supply chain management, including real-time monitoring, automation, system integration, and data-driven decision-making. Additionally, the role of RFID technology in improving efficiency and optimizing supply chain operations is discussed.

Kalit so'zlar: ta'minot zanjiri boshqaruvi, SCM, RFID, logistika, raqamli iqtisodiyot, inventar boshqaruvi

Kirish

Zamonaviy ta'minot zanjiri boshqaruvi an'anaviy, qo'lda bajariladigan va qotib qolgan jarayonlar o'rnini tezkor, moslashuvchan hamda ma'lumotlarga asoslangan tizimlar bilan almashtirmoqda. Bugungi kunda tezlik va aniqlikka bo'lgan talabni aynan shunday yondashuv qondiradi. RFID kabi texnologiyalar real vaqt rejimida aniq ma'lumotlarni taqdim etib, zaxiralarni samarali boshqarish va xarajatlarni kamaytirishga yordam beradi. Lowry Solutions kabi mutaxassislar ko'magida korxonalar o'z jarayonlarini tubdan yangilab, xatarlarni kamaytirgan holda, dinamik bozorlarda raqobatbardoshligini saqlab qolishlari mumkin.

Bugungi kunda iste'molchilar tez va ishonchli yetkazib berishni kutadi, ular kutishga tayyor emas. An'anaviy ta'minot zanjiri usullari ko'pincha bu talablarni qondirishda qiynaladi, natijada korxonalar jarayonlarni izdan chiqarmaslik uchun kurashadi. Samaradorlik pasayib, mahsulot yetkazib berish noaniq tus ola boshlagach,

kompaniyalar tez moslashishga majbur bo'radi — aks holda mijozlarni yo'qotish xavfi yuzaga keladi.

Xo'sh, bizneslar bu kechikishlarni qanday bartaraf etib, doim o'zgarib borayotgan bozorda oldinda qolishi mumkin? Javob — zamonaviy ta'minot zanjiri boshqaruvi strategiyalarini joriy etishda. Bu strategiyalar texnologiya va ma'lumotlardan foydalanib, operatsiyalarni optimallashtiradi, xarajatlarni kamaytiradi va iste'molchilar talabini samarali qondiradi. Shunday innovatsiyalardan biri — RFID (radiochastotali identifikatsiya) bo'lib, u zaxiralarni boshqarishni soddalashtiradi va real vaqt rejimida kuzatuvni yaxshilab, bizneslarga muhim tahliliy ma'lumotlar beradi.

Ushbu maqolada an'anaviy va zamonaviy ta'minot zanjiri boshqaruvi o'rtasidagi farqlar ko'rib chiqiladi hamda strategiyalarni yangilash va yangi texnologiyalarni joriy etish orqali kompaniyalar bugungi tezkor muhitda qanday qilib raqobatbardosh bo'lib qolishi mumkinligi yoritiladi.

Tadqiqot maqsadi va vazifalari

Maqsad:

An'anaviy va zamonaviy ta'minot zanjiri boshqaruvi modellarini tahlil qilish hamda ularning biznes samaradorligiga ta'sirini aniqlash.

Vazifalar:

- An'anaviy SCM xususiyatlarini o'rganish
- Zamonaviy SCM tizimlarini tahlil qilish
- Ularning o'zaro farqlarini aniqlash
- RFID texnologiyasining rolini baholash

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu maqolada tahliliy va taqqoslash usullaridan foydalanildi. Shuningdek, ilmiy adabiyotlar va internet manbalari asosida umumlashtirish va xulosa chiqarish metodlari qo'llanildi.

Asosiy qism

1-jadval: An'anaviy va zamonaviy SCM taqqoslanishi

Ko'rsatkich	An'anaviy SCM	Zamonaviy SCM
Jarayon	Chiziqli	Moslashuvchan
Zaxira	Katta hajm	JIT
Texnologiya	Qo'lda	Avtomatlashtirilgan
Tezlik	Sekin	Tez
Mijoz bilan aloqa	Past	Yuqori

Natijalar va tahlil

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy ta'minot zanjiri boshqaruvi tizimlari an'anaviy tizimlarga nisbatan samaradorlik, tezlik va aniqlik bo'yicha ustunlikka ega. Ayniqsa, RFID texnologiyasining joriy etilishi inventar boshqaruvi va logistika jarayonlarini sezilarli darajada optimallashtiradi.

Xulosa

Zamonaviy ta'minot zanjiri boshqaruvi an'anaviy, qo'lda bajariladigan va qotib qolgan jarayonlar o'rnini tezkor, moslashuvchan hamda ma'lumotlarga asoslangan tizimlar bilan almashtirmoqda. RFID kabi texnologiyalar real vaqt rejimida aniq ma'lumotlar berib, xarajatlarni kamaytiradi va samaradorlikni oshiradi.

Bugungi raqobatbardosh bozorda muvaffaqiyatga erishish uchun korxonalar zamonaviy SCM tizimlariga o'tishi zarur. Bu nafaqat operatsion samaradorlikni oshiradi, balki mijozlar qoniqishini ham sezilarli darajada yaxshilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://lowrysolutions.com/blog/traditional-vs-modern-supply-chain-management/>
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Supply_chain_management
3. https://uz.wikipedia.org/wiki/Ta%27minot_zanjiridagi_operatsiyalar_ma%27lumotlari
4. <https://journalss.org/index.php/ust/article/view/26867>